

9. Sınıf Coğrafya

Yeni nesil yazılı provas

UG-09-COG-Y1 · 5 soru · 100 puan · Önerilen süre: 30 dakika

Adı Soyadı: _____ Sınıf / No: _____

Çözümünü ve gerekçeni göster. Verilen ölçüleri kullan; şekil üzerinden uzunluk ölçme.

Özgün hazırlık seti; okulunun duyurduğu konu ve senaryoyu esas al. Açık yanıtlar rubrikle değerlendirilir.

1. Toplanma yeri kararı | 20 puan

Açık uçlu

Bir mahalle planlama çalışmasında 280 kişilik geçici toplanma yeri aranıyor. Bu soruda verilen karar kuralları şunlardır: Alan taşkın sınırı dışında olmalı; kapasitesi en az 280 kişi olmalı; hem Kuzey hem Güney mahallesinden açık yolla ulaşım uzaklığı en fazla 2 km olmalıdır. Bu bir eğitim senaryosudur; gerçek afet planı değildir.

Aday alanların verileri

Alan	Taşkın sınırı	Kapasite	Kuzey yolu	Güney yolu
A	İçinde	400 kişi	0,8 km	0,9 km
B	Dışında	500 kişi	1,4 km	2,8 km
C	Dışında	320 kişi	1,8 km	1,9 km

a) Hangi aday bütün kuralları karşılar? Her aday için kabul veya eleme gerekçenizi yazınız. b) Seçtiğiniz alanın Güney yolundaki köprü kapanır ve alternatif yol 2,7 km olursa kararınız nasıl değişir? c) Gerçek planlamada tabloda bulunmayan bir erişilebilirlik verisi öneriniz.

Çözümüm / gerekçem:

2. İki harita, tek yol | 20 puan

Açık uçlu

Bir gezi grubu aynı iki nokta arasındaki kuş uçuşu uzaklığı iki haritada ölçüyor. A haritasının ölçeği 1:50.000, ölçülen uzaklık 4 cm; B haritasının ölçeği 1:100.000, ölçülen uzaklık 2 cm'dir. Yürüyüş yolu, kuş uçuşu uzaklığın 1,3 katıdır. Grup bu yolda sabit 4 km/sa hızla yürüyecek; mola verilmeyecektir.

Harita ölçümleri

Harita	Ölçek	Ölçüm
A	1:50.000	4 cm
B	1:100.000	2 cm

a) İki haritanın aynı gerçek uzaklığı verip vermediğini işlemlerle gösteriniz. b) Yürüyüş yolunun uzunluğunu ve tahmini yürüyüş süresini dakika olarak bulunuz. c) Haritalarda ölçülen santimetrelerin farklı olması yolun değiştiğini neden göstermez?

Çözümüm / gerekçem:

3. Katmanların tarihi | 20 puan

Açık uçlu

Belediye ekibi yeni bisiklet parkı için okullara 300 m içinde, kamusal mülkiyette ve eğimi %5'in altında kalan alanları CBS'de birleştiriyor. Okul konum katmanı 2026, mülkiyet katmanı 2018, eğitim katmanı 2025 tarihlidir. Program iki uygun alan gösteriyor. Ekipten biri "Yazılım seçtiğine göre iki alana da hemen kurulabilir." diyor.

a) Bu sonuçta karar öncesi özellikle hangi verinin doğrulanması gerekir? Gerekçenizi yazınız. b) CBS'nin yalnız yazılımdan ibaret olmadığını bu örnekte iki başka bileşen üzerinden açıklayınız. c) Sonucu sahada doğrulamak için somut bir işlem öneriniz.

Çözümüm / gerekçem:

4. Açık hava çalışmasını planla | 20 puan

Açık uçlu

Bir okulun dışarıda yapılacak gözlem etkinliği için kendi güvenlik kuralı şöyledir: Tahmin edilen en yüksek rüzgâr 40 km/sa üzerindeyse veya yağış 5 mm üzerindeyse etkinlik kapalı alana alınacaktır. Aşağıdaki sayılar üç gün için tahmindir, gerçekleşmiş gözlem değildir.

Etkinlik için hava tahmini

Gün	En yüksek rüzgâr	Yağış
Pazartesi	18 km/sa	2 mm
Salı	46 km/sa	1 mm
Çarşamba	32 km/sa	8 mm

a) Hangi gün açık hava etkinliği bu kurala göre planlanabilir? Diğer iki günü gerekçesiyle açıklayınız. b) Seçilen gün için "Kesinlikle yağmur yağmayacak." denebilir mi? c) Bu üç günlük tabloyla bölgenin iklimi belirlenebilir mi? Neden?

Çözümüm / gerekçem:

5. Aynı enlem, farklı çevre | 20 puan

Açık uçlu

Türkiye sınırları içindeki iki kurgusal gözlem noktası aynı enlemedir. K noktası 38°K,27°D ve deniz seviyesine yakındır; L noktası 38°K,42°D ve 1.600 m yükseltidedir. Bir öğrenci "Aynı enlemde olduklarından bütün iklim özellikleri ve yerel güneş saatleri aynıdır." diyor. Bu soruda yerel güneş saati için her 1° boylam farkı 4 dakika kabul edilecektir; ülkenin resmî saat uygulaması sorulmamaktadır.

a) İklim iddiasını verilen yükselti bilgisiyle değerlendiriniz. b) İki noktanın yerel güneş saatleri arasındaki farkı hesaplayıp hangisinin ileride olduğunu belirtiniz. c) Bulduğunuz farkın iki noktadaki resmî saatlerin farklı olduğunu neden göstermediğini açıklayınız.

Çözümüm / gerekçem:
